

BLUMENTÁL

Ročník XXV

Číslo 1

Vianoce 2013 – január 2014

In principio erat Verbum

In principio erat Verbum... – Na počiatku bolo Slovo... – takto začína evanjelista a apoštol sv. Ján svoj slávny prológ – predhovor k Evanjeliu (Jn 1, 1). A touto evanjeliovou perikopou sa stretáme cez Vianoce v rámci oktávy duplicitne, vrátane sviatku Narodenia Pána 25. decembra pri omši cez deň. V detských časoch to bol pre mňa takmer nezrozumiteľný text a ako malý miništrant, keď som chystal v sakristii lekciónár na sv. omšu, nešlo mi do hlavy, prečo Cirkev na taký krásny sviatok, ako sú Vianoce, ponúka text, ktorý s Vianocami nesúvisí (tak som to vtedy chápal) a oveľa bližšie mi bolo evanjelium z Polnočnej alebo z omše na úsvite (tzv. pastierskej), ktoré prinášalo zvesť o Kristovom narodení a adorácii pastierov v betlehemskej maštálke. Ale s odstupom času sa mi vidí tento text z hľadiska duchovného, liturgického a teologického ako jeden z najväčkolepejších a zároveň najvhodnejších na vianočné obdobie.

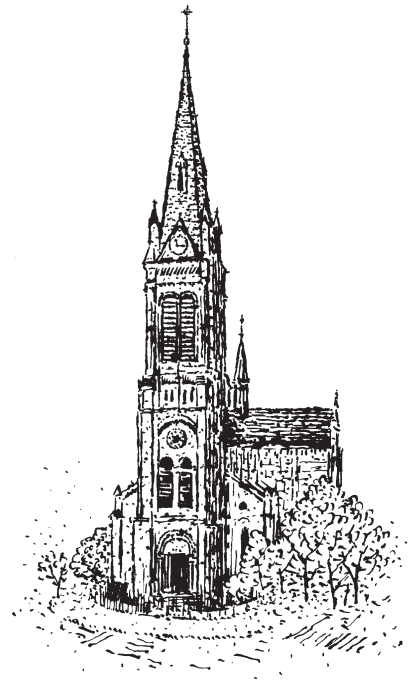
Pohľad na betlehenskú scénu zohreje srdce každého človeka, ale práve Ján vo svojom prológu excelentným spôsobom poukazuje na toho, koho si uctieame v jaslách: *Na počiatku bolo Slovo a Slovo bolo u Boha a to Slovo bolo Boh. Ono bolo na počiatku u Boha. Všetko povstalo skrze neho a bez neho nepovstalo nič z toho, čo povstalo.*“ (Jn 1, 1 – 3) Výraz *Slovo* (gr. *Logos*) používali už antickí náboženski myslitelia a filozofi. Zo začiatku ho chápali v duchu pohanskej teogónie (mýty o zrodení bohov), ale už múdroslovné knihy Starého zákona si osvojili chápanie *Logos* ako synonyma pre Božiu múdrosť. Až sv. Ján odvážnym spôsobom aplikoval tento termín na Krista – nie v zmysle zrodenia jeho božskej podstaty, ale aby poukázal na skutočnosť, že ako slovo je ovocím mysle, aj Kristus – Boží Syn, druhá Božská osoba ako večné Slovo, je prejavom Božieho večného a ustavičného sebapoznania, aby sa v primeranom štádiu dejín spásy – v plnosti čias, toto Slovo zaodlalo ľudským telom, a tak prebývalo medzi nami a prinieslo spásu celému svetu. A tu si zrazu človek začína uvedomovať, že Jánov text nie je až taký ťažký a prináša zvesť o Božej inkarnácii spôsobom, kde ľudská múdrosť, teologická špekulatívnosť (nie špekulantsvo!) a schopnosť majstrovského narábania so slovom nás približuje Božej múdrosti a jeho Slovu.

V tomto roku sa uprostred vianočného obdobia končí aj **Veľké jubileum príchodu solúnskych vierozvestov**. Naši predkovia z úst franských misionárov počuli hlásanie Božieho slova, aj slávny výrok *In principio erat Verbum*. Neskôr sv. Metod a jeho spoločníci na základe rozhodnutia pápeža Hadriána II. aj pri slovanskej bohoslužbe mali čítať Apoštola a Evanjeliu najprv v reči latinskej, až potom staroslovienskej. Ba po určitom čase pápež Ján VIII. Metodovi prikázal, že ak si knieža Svätopluk a jeho veľmoži tak želajú, aby sa im čítalo pri bohoslužbách len latinsky. Solúnski bratia (neskôr po bratovej smrti už len sv. Metod) ako muži zbehli v reči aj pisme s tým určite nemali problém. Tak pri bohoslužbách, ako aj pri katechéze vedeli náležite použiť výraz *Verbum*, *Logos*, ale aj *Slovo*. Veľkomoravská elita v snahe priblížiť sa vtedajším mocenským centráram svetským i duchovným uprednostnila *Verbum* alebo *Logos*, ale jednoduchý ľud bol oveľa viac oslovený *Slovom*: *Iskoni bje Slovo, I Slovo bje u Boga, I Bog bje Slovo*.

Ak sme uveličení Prológom sv. Jána k jeho Evanjeliu, dojma nás aj predhovor sv. Cyrila k jeho prekladu Svätého písma – slávny Proglas: *Evanjeliu svätému som Predslovom: ako nám dávno sľubovali proroci, prichádza Kristus zhromažďovať národy, pretože sviat svetlom svetu celému... počujte všetci, celý národ sloviensky, počujte Slovo, od Boha vám zoslané, Slovo, čo hladné ľudské duše nakrmi, Slovo, čo um aj srdce vaše posilní, Slovo, čo Boha poznávať vás pripraví*. Krásu tohto textu umocňuje pre nás Blumentálcov skutočnosť, že jeho prekladateľom zo starosloviensčiny do modernej slovenčiny je náš farník a veľká postava modernej slovenskej literatúry, Dr. Viliam Turčány. On sám sa k histórii *Proglasu* vyjadruje takto: „Nie nadarmo sa hovorí, že *Habent sua fata libelli* (knížky majú svoje osudy). Ak Veronskú hádanku objavili vyše tisíc rokov po jej vzniku a ľúštili ju štyri roky, aj slovanský novovek objavil Proglas takmer po tisíc rokoch od jeho vzniku v roku 1858, a presne po ďalšom polstoročí vedci prišli na to, že Proglas nie je próza, ale poézia! V stredoveku sa totiž i verše písali jeden vedľa druhého, a nie oddelene ako dnes!“

Zaujímavá skutočnosť – spojená s dobrodružnými dejinami Proglasu, keďže sa až oveľa neskôr zistilo, že ide o báseň – akoby nám napovedala, že určité texty vnímame našimi zmyslami, ale až potom začíname objavovať ďalšie, spočiatku skryté dimenzie. Ak mám hovoriť za seba, často sa v živote presviedčam, ako človek dokáže mnohé slová zachytiť svojim sluchom, ale vyžaduje si to určité vnútorné dozrievanie a primeraný časový odstup, aby sme určité myšlienky a slová vedeli chápať plnšie a hlbšie. Možno tu uviesť aj niektoré analógie: napr. Jánovo evanjelium verzus synoptické evanjeliá. Ján aj ostatní evanjelisti hovoria o príchode Krista, a predsa každý z iného zorného uhla. Kým pri synoptikoch sa už malým deťom tak dobre počúva príbeh o narodení Ježiška, človek si

(Dokončenie na s. 7)

*Ten prvý stromček, čo mám v mysli,
je ako hviezda nad životom.
Ona a on mi na um prišli,
a ja dnes starý myslím o tom,*

*jak malý chlapec vyjaveno,
až v hrdle s uviaznutým vzdychom,
má na jazyku jedno meno:
Ježiško, Jezu... šepce ticho.*

*Jedlička, sviečky, do úžasu
privedú oči, ruky, ústa...
V izbe je zrazu toľko jasú!
Salónky do striebista šuštia,*

*no a tá hviezda celkom hore
je tomu domu na ochranu.
Jablko, ešte potom orech,
koník i husár z marcipánu,*

*a celkom dolu, už na zemi,
darčekov zázrak od Ježiška.
A chlapec ešte stojí nemý
a piastky od zjavenia stíska.*

*Keď sa dnes na ten stromček dívam,
(kedy to bolo? Dávno? Včera?)
jedličku rebrik rokov skrýva,
no v starom srdci kvitne viera,
že najkrajší dar od Dieťaťa
spod všetkých žiarnych Vianoc stromov,
čo najviac chlapcovi sa ráta,
bol ten náš betlehemský domov:*

*Otcovej ruky tvrdý zamat
a rozosmiata šťastná mama.*

Ján Motulko: Najkrajší dar

VIANOČNÉ TAJOMSTVO

Napredovať...

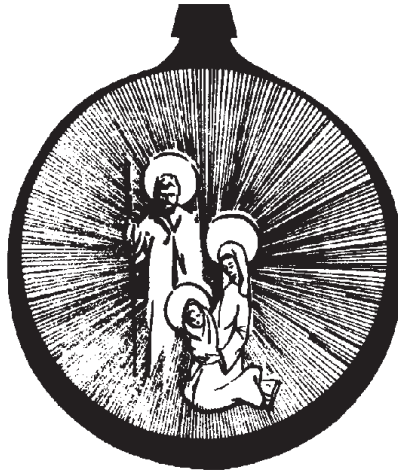
Počas druhej svetovej vojny pochodovali vo fujavici vojaci; sneh fúkal do tváre, brodili sa snehom celí premočení a unavení. Popri nich sa vo vojenskom džípe viezol generál, oblečený v kožuchu a cez otvorené okno auta na nich reval: „Neulievajte sa, vpred, poďme, kráčajte, napredujte!“ Jeden z vojakov to už nevydržal, neuvedomiac si dôsledky prístupil k oknu auta a povedal: „Pán generál, vystúpte z auta a ukážte nám vy sám, ako treba napredovať...!“...Nie, **Boh** nesekuruje, ale urobil čosi podobné: **zostúpil z kráľovského trónu, stal sa jedným z nás** a okrem vykupiteľskej obety nám svojím životom ukazoval, ako napredovať na ceste pozemského života k nebu, aby sme nestratili to, čo získal vlastnou krvou pre nás. **Nemôžeme už povedať, že Boh nevie, čo prežívame, že nás nechápe, alebo že je nám vzdialený. Nie! On sa nám stal blízkym.**

Bohočlovek

Boží Syn vzal na seba ľudskú prirodzenosť, stal sa človekom, ale ostal aj Bohom, neprestal byť Bohom. Toto tajomstvo voláme *vtelenie Božieho Syna*. Je to tajomstvo, ale nie nezmysel. V Rusku mali svojho času znamenitého vládcu Petra Veľkého. Hovorili, že jeho národ je zaostalý. Keď nastúpil na cársky trón, chcel ho pozdvihnúť. A tak sa v roku 1697 vybral do západnej Európy popozerať nové technické výtvarky a priučiť sa rôznym remeslám. Chodil ako jednoduchý sľachtic. Navštívil Anglicko, Nemecko i Holandsko, kde sa učil, ako sa stavajú lode a priučil sa tesárstvu. Po večeroch písal listy a rozkazy a posielal ich do vlasti. Neprestal byť cárom, pretože robil tesára. Nie, ale bol začas v jednej osobe i panovníkom i tesárom. Tak aj **Boží Syn neprestal byť Bohom, keď prijal na seba ľudskú prirodzenosť, ale je v jednej osobe aj Boh aj Človek - Bohočlovek.**

Tichá noc, svätá noc...

24. decembra 1818 v neveľkej dedine Oberndorf, neďaleko Salzburgu, **kňaz**

Joseph Mohr sedel samučký vo svojej izbe a čítal Sväté písmo. Pozrel sem-tam von z okna a videl v tme svetielka lampášov - to ľudia sa pomaly schádzali na polnočnú svätú omšu do kostola. Práve čítal z evanjelia vetu: *...dnes sa vám v Dávidovom meste narodil Spasiteľ, Kristus Pán...*, keď tu niekto zaklopal na dvere. Bola to jedna dedičanka zababušená vo vlniaku a prosila ho, aby prišiel do chudobného domčeka uhliara pokrstiť novonarodené dieťa. Kňaz sa ihneď vybral do uhliarovho domu. Keď vstúpil do chalupy, bol hlboko dojatý, keď na jednoduchej posteli videl odpočívajúcu šťastnú matku v náručí so spiacim nemlúvňatom. Táto scéna narodenia ho tak oslovila, že po návrate na faru na to myslel. Po polnočnej omši si sadol k stolu vo svojej izbičke a usiloval sa dať na papier, čo zažil na Štedrý deň. Slová zmenil na verše a na úsvite dokončil báseň. V deň Pánovho narodenia išiel s ňou k priateľovi učiteľovi a organistovi **Franzovi Xaverovi Gruberovi** a požiadal ho, aby k slovám napísal melódiu a báseň zhudobnil; on dojatý textom piesne a jeho posolstvom pokoja a lásky skomponoval za necelú hodinu nesmrteľnú melódiu, ktorá sa stala vianočným hitom po celom

svete a je najznámejšou vianočnou koledou i liturgickou piesňou.

Organ v kostole bol vtedy pokazený, takže učiteľ i kňaz spev sprevádzali na gitare. Gruber povedal: „Pán Boh nás počuje i bez organa.“ A tak táto najznámejšia vianočná melódia zaznela po prvýkrát v kostole v Oberndorfe **25. 12. 1818** a za sprievodu gitary ju spievali kňaz a učiteľ.

Joseph Mohr (1792 - 1848) vyštudoval teológiu a v roku 1817 bol vysvätený za kňaza. Okrem spomínaného Oberndorfu pôsobil aj vo Wagraime, kde zomrel. Jeho hrob ešte stále navštevujú domáci a zahraniční turisti, najmä počas vianočných sviatkov.

Učiteľ a organista **Franz Gruber** - (1787 - 1863) pochádzal z dedinky Unterweitzburg, kde sa narodil ako tretie dieťa v rodine chudobného tkáča. Jeho otec nechcel spočiatku o talente syna a jeho láske k hudbe ani počuť. Nariadeného chlapca podporoval aspoň učiteľ, ktorý ho učil noty a hru na organ. Raz učiteľ ochorel a na obdvi miestnych veriaciach ho skvele zastúpil dvanásťročný Franz. Hral tak nádherne, že obmäkčil aj otca, ktorý mu nielen dovolil ďalej sa hudobne vzdelávať, ale dokonca mu kúpil aj harmónium. Franz Gruber počas svojho života skomponoval asi deväťdesiat cirkevných skladieb. Dom v mestečku Hallein, kde skladateľ zomrel, zdobí jeho reliéf.

Gitara ako prvá sprevádzala text tejto najznámejšej vianočnej piesne, ktorá sa spieva vo viac ako v dvesto jazykoch a nárečiach.

Vianočné slovo

Emeritný pápež Benedikt XVI. poskytol Vianočné zamyslenie pre anglický rozhlas BBC. Bolo to 24. decembra 2010 a jeho príhovor trval tri minúty. Svetové tlačové agentúry to brali ako senzáciu, ale vystihli hlavnú myšlienku príhovoru: **Boh vždy dodržiava svoje sľuby, ale často nás prekvapuje spôsobom, akým ich plní.** Aj o tomto sú Vianoce. Preto všetkým čítajúcim prajem, aby sme vždy vo svojom živote objavovali krásu a originalitu Božieho pôsobenia v našich životoch.

Radostiplné Vianočné sviatky praje
Peter Čizmár, kaplán

BYŤ PÁNOVOU MATKOU

Keď raz ktosi povedal nášmu Pánovi, že vonku stojí jeho matka a príbuzní, reagoval ako zvyčajne nepriamo slovami: *Mojou matkou a mojimi bratmi sú tí, čo počúvajú Božie slovo a uskutočňujú ho* (Lk 8, 19 - 21). Z toho teda vyplýva, že Pánovu pravú rodinu tvoria všetci tí, čo plnia vôľu Boha Otca, ktorý je na nebesiach (porov. Mk 3, 31 - 35; Mt 12, 48 - 50). Do tohto spoločenstva sme povolaní nielen patriť, ale aj „byť Pánovou matkou“. Čo to znamená?

Predovšetkým nám to ukazuje sama Bohorodička Panna Mária a s ňou aj sv. Jozef či pastieri, svedkovia Pánovho narodenia. Evanjeliá nám ich predstavu-

jú ako pravých Božích maličkých (chudobných), ktorí vo všetkom, čo prežívajú, prijímajú a zachovávajú Božie slovo v sľachetnom srdci, uskutočňujú ho

tým, že s vytrvalosťou prinášajú dobrú úrodu (porov. Lk 8, 15; 2, 51 - 52; 11, 28). Vidieť to zvlášť v udalostiach Pánovho zvestovania Panne Márii i sv. Jozefovi (porov. Lk 1, 26 - 38; Mt 1, 18 - 25).

„Mária sa nezastaví pri prvom preľaknutí z Božej blízkosti v Pánovom anjeli, ale snaží sa pochopiť. Ukazuje sa tak na jednej strane ako smelá žena, ktorá nestráca hlavu ani zoči-voči neočakáva-

ným situáciám. Zároveň stojí pred nami ako žena zameraná na vnútro, žena, ktorá spája rozum a srdce, a usiluje sa pochopiť súvislosti a celkový obsah Božieho posolstva. Stáva sa tak obrazom Cirkvi, ktorá rozjíma nad Božím slovom, snaží sa ho pochopiť v jeho celosti a vo svojej pamäti opatruje všetko, čo dostala do daru“ (J. Ratzinger/Benedikt XVI., *Ježiš Nazaretský*, III., s. 35 - 36).

Podobne sv. Jozef pri zvestovaní Pánovho vtelenia vo sne je „celkom praktickým spôsobom vykreslený ako ‚spravidlivý‘: Jeho vnútorná vnímavosť voči Bohu, ktorá mu umožnila posolstvo prijať a pochopiť, sa celkom prirodzene mení na poslušnosť. Hoci predtým rozmyšľal nad svojimi možnosťami, teraz už vie, čo je správne urobiť. Ako človek spravodlivý nasleduje prikázania, ako sa píše v Žalme I.“ (J. Ratzinger/Benedikt XVI., *Ježiš Nazaretský*, III., s. 46).

Napokon je tu zvestovanie Pánovho narodenia pastierom (porov. Lk 2, 8 - 20). „Ježiš sa narodil mimo mesta v oblasti obklopenej pasienkami, ktoré využívali pastieri so svojimi stádami. Preto nie div, že to boli oni, obyvatelia najbližšieho okolia, čo ako prví dostali pozvanie k jasliam. Túto myšlienku možno, samozrejme, rozvinúť ďalej. Nielen po vonkajšej, ale aj po vnútornej stránke mali pastieri k tejto udalosti azda bližšie ako spokojne spiaci obyvatelia mesta. K Bohu, ktorý sa stal dieťaťom, mali blízko aj vnútorne. Súvisí to s tým, že

patrili medzi chudobných, medzi prosté duše, ktoré Ježiš blahoslavlil, pretože ako prvým im je umožnený prístup k Božiemu tajomstvu (porov. Lk 10, 21 - 22). Pastieri zastupujú *chudobných Izraela* i všetkých ostatných chudobných, ktorí sú prvou láskou Boha“ (J. Ratzinger/Benedikt XVI., *Ježiš Nazaretský*, III., s. 69).

„Pastieri sa ponáhľali určite aj z čisto ľudskej zvedavosti, aby videli tú veľkú vec, ktorú im ohlásil anjel. Iste však boli hnaní aj radosťou, že sa skutočne narodil Spasiteľ, Mesiáš a Pán, na ktorého čakal celý svet a ktorého smeli uvidieť ako prví. Koľko kresťanov sa dnes ponáhľa, keď ide o Božie veci? Evanjelista nám mlčky chce odkázať, že ak si niečo zaslúži zhon, tak sú to veci Božie.“

(J. Ratzinger/Benedikt XVI., *Ježiš Nazaretský*, III., s. 75)

Toto sú „počiatky“ Pánovej rodiny, ktorú máme uskutočňovať (porov. J. Ratzinger/Benedikt XVI., *Ježiš Nazaretský*, I., s. 133, 128 - 138). Ako? Sv. Bernard z Clairvaux, opát a učiteľ Cirkvi (okolo 1090 - 1153), odpovedá: „(...) zachovávej Božie slovo (...) Nechaj ho preniknúť do hĺbiny svojej duše, nech prejde do tvojich citov a do tvojho života. (...) Ak budeš takto zachovávať Božie slovo, aj ono bezpochyby zachová teba. Lebo k tebe príde Syn s Otcom (porov. Jn 14, 23) (...) a všetko pretvorí.“ Takto sa uskutočňuje to, čo napísal sv. Maxim Vyznavač, opát (580 - 662): „Božie Slovo sa raz narodilo v tele (...), ale pre tých, čo po ňom túžia, chce sa stále znova rodiť duchovne. Stáva sa dieťaťom a rastie úmerne s rozvojom ich čnosti.“

Pri tomto raste však neprestajne podliehame duchovnému zápasu, v ktorom nás „veľkí a mocní“ tohto sveta a jeho knieža, zlý duch (porov. Jn 16, 11), chcú obrať o Krista v nás (porov. Mt 2, 16; Zjv 12, 1 - 6). Potrebujeme si preto stále vyprosovať milosť, aby sme odložili meče a kopije (porov. Iz 2, 4) a obliekli sa do celej výzbroje Ducha (porov. Ef 6, 10 - 20), prijali „meč Ducha, ktorým je Božie slovo“ (Ef 6, 17). Potom v nás bude vládnuť práve kráľovstvo pokoja (porov. Iz 9, 5 - 6 (6 - 7); 11, 1 - 9; Gal 5, 22).

ThDr. Michal Vivoda

PRIŠLI SME SA MU POKLONIŤ

Slávnosť Zjavenia Pána akoby nám po druhýkrát priniesla Vianoce. Traja mudrci predstavujú druhú skupinu ľudí spomedzi tých, čo prišli uvítať Božské dieťa Ježiša. Prvou skupinou boli Izraeliti, počnúc jednoduchými a chudobnými mužmi, pastiermi, túto druhú skupinu tvorili mágovia z Východu, pohania no úprimní hľadači Boha, múdri a bohatí muži, azda poradcovia perzského kráľovského dvora (Mt 2, 1 - 12).

Zjavenie Pána a veda

Sami mudrci vysvetlia prečo prichádzajú: *Videli sme jeho hviezdu na Východe a prišli sa mu pokloniť.*

Začiatkom 17. storočia vedec Ján Keppler vypočítal, že nebeským úkazom, ktorý priviedol mudrcov do Jeruzalema a Betlehema, mohlo byť stretnutie Jupitera so Saturnom. Takéto konjunkcie planét na oblohe nie sú výnimočné, ale v roku 747 po založení Rima nastalo toto stretnutie planét až trikrát za jeden rok. Bolo to v súhvezdí Rýb. Presne do tohto času, keď vzáimne vládárov spomínaných v evanjéliu, ako aj sčítanie ľudu, nám zapadá narodenie Pána.

Ako mohli „mudrci“ porozumieť tomuto hviezdnomu posolstvu? Spomenuli sme, že pravdepodobne išlo o Jupiter, Saturn a Súhvezdie rýb. Tí mudrci sa venovali astrológii v tom čase spojenej s vedou a ich pohanským náboženstvom. Jupiter pokladali za hviezdu vládcu sveta. Saturn na Východe pokla-

dali za hviezdu Palestíny - krajiny Izraela. Súhvezdie Rýb bolo znamením konca časov. **Pospájaním týchto informácií prichádzame k predstave palestínskeho vládcu, ktorého kráľovstvo má trvať do konca vekov.**

Hľadanie mudrcov zavŕšené nájdením poukazuje na skutočnosť, že Pán Boh sa dáva poznať vo svete. Mnohí vedci v priebehu dejín práve svojím skúmaním prišli na to, že treba pokľaknúť pred Bohom. Viera veľkých vedcov nás neraz prekvapuje. Akiste boli a vždy budú aj osvietenski špekulanti, ktorí nepriznajú autorstvo krásy v prírode pravému Bohu, budú hovoriť len o fiktívnej moci nazvanej nevyhnutnosť či náhoda. Skutoční vedci a objavitelia ako Kepler, Newton, Volta, Ampere, Faraday, Joule, Pasteur, Kelvin, Liné, Mendel, Edison, Braun - boli však hlboko veriaci ľudia. Napríklad už na začiatku spomenutý astronóm Kepler povedal: **„Venovať sa astronómii znamená čítať Božie myšlienky!“**

Traja mudrci z evanjelia, ktorí uzreli

hviezdu, išli za ňou, neboli pri tom hľadani ponechaní sami na seba. V hľadaní im ide v ústrety sám Boh. **Ak budeme hľadačmi Boha, aj nám sa dá poznať.**

Zjavenie Pána - Hviezda

Slávnosť zjavenia Pána je spojená s betlehenskou hviezdou: *Ako zbadali hviezdu, nesmierne sa zaradovali.*

Hviezda vedie mudrcov. Prišli sa doptovať na význam zjavenia do kráľovského mesta Jeruzalema, na dvor izraelského kráľa Herodesa. Ten bol veľmi prekvapený, lebo o ničom nevedel. Boh teda použil pohanov, aby na príchod svojho Syna upozornil Izraelitov. V Božom pláne bolo však aj to, že práve synovia tohto vyvoleného národa, aj keď nehodní, dajú pohanským mudrcom presnejšiu informáciu, teda, že ide o Betlehem, ako píše prorok Micheáš: *A ty, Betleheme, nie si najmenší medzi mestami Judy, lebo z teba vyjde Vojvoda.* Táto informácia z Božieho Slova zjavená Izraelitom, no nie pohanom, ich posunula ďalej na ceste k Bohu.

Čo je pre nás takouto hviezdou? V duchovnom význame môže byť hviezda pre nás poznaním Božej vôle. Poznávame ju z hlasu svedomia, teda z úsudku

rozumu, ktorý nám osvetľuje Božie Slovo. Svedomie nás učí, že niečo máme robiť a inému sa vyhnúť. **Aj nás má poznanie Božieho plánu privádzať k radosti.**

V čase náboženskej neslobody na Slovensku zaistili Silvestra Krčmeryho pre jeho aktivity v laickom apoštoláte. Po troch rokoch vypočúvania ho odsúdili na štrnásť rokov väzenia, z toho sedem rokov strávil na samotke. Vďaka tomu, že vedel naspamäť celé Janovo evanjelium pred svojím uväznením, cez modlitbu a meditáciu našiel silu čeliť opakujúcim sa pokusom o brainwashing od svojich väzňateľov. Ako vyznal, toto ho zachránilo. Po prepustení pracoval ako lekár v Bratislave a spolu s priateľmi opäť začal šíriť evanjelium, najmä medzi mla-

dými, alkoholikmi a delikventami, cítil, že je povoláný im slúžiť. **Kiež i nás poznanie Božej vôle vždy vedie k radosti uprostred ťažkostí.**

Zjavenie Pána – požehnanie domu

Pri požehnaní domu nám kňaz kriedou napíše na dvere: 20 – G+M+B – 14. Traduje sa, že sú to iniciály mien troch kráľov: Gašpar, Melichar a Baltazár, ktorí prišli do Betlehema, no písmená na dverách C+M+B v skutočnosti znamenajú **Christus Mansionem Benedicat, teda, Boh ťehnaj tento príbytok.**

Mudrci z východu vošli do domu a oddali mu svoje dary

My si cez požehnanie príbytku vypro-

sujeme materiálne a duchovné dary pre našu domácnosť. Zároveň nám toto požehnanie pripomína, že ako traja mudrci doniesli Ježišovi dary, aj my máme Pánovi darovať seba ako dar. Tri dary sú symbolické: **zlato** – to najcennejšie, čo máme – **láska, kadidlo** – stúpa k nebu – **modlitba, a myrha** – liek na utrpenie – **obeta.**

Stalo sa, že dom, ktorý som požehnal, bol zaplavený ten istý rok. Nie je to ľahké pochopiť, keďže sme sa modlili za ochranu. No Boh mal iný plán: azda chcel zjednotiť rodinu vo vzájomnej pomoci. Požehnanie domu nám nezaistí všetko, čo chceme, ale posväti našu lásku, modlitbu a obetu.

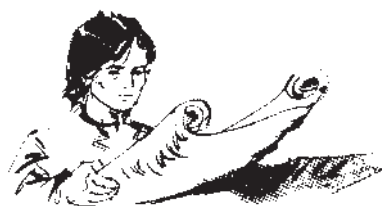
Ján Sitár, kaplán

DVANÁSTROČNÝ JEŽIŠ V CHRÁME

Evanjelista Lukáš nám zanechal kúsok tradície z Ježišovho detstva. Dozvedáme sa, že Jozef a Mária putovali každý rok na sviatky do Jeruzalema. Z toho teda vyplýva, že Ježišova rodina bola nábožná a zachovávala Zákon. V knihách Starého zákona je totiž napísané, že počas troch veľkých sviatkov – Paschy, Sviatku týždňov (Turic) a Sviatku stánkov – má každý Izraelita navštíviť chrám v Jeruzaleme (porov. Ex 23, 17; 34, 23). (Púť mala samozrejme aj duchovný význam – ľud tak ostával stále putujúcim ľudom, ktorý je neustále na ceste k Bohu.)

Pre chlapcov povinnosť putovať do chrámu platila od zavŕšenia trinásťeho roku života. Keďže Ježiš mal len dvanásť rokov, vzali ho, aby si začal zvykať. Počas cesty späť Ježiš nešiel s rodičmi. Oni si to však všimnú až na konci prvého dňa cesty. Zjavne teda pre nich nebolo nič neobvyklé predpokladať, že sa nachádza niekde v skupine pútnikov medzi rovesníkmi, či medzi vzdialenejšími príbuznými... Čakali ho, že k nim príde až večer. **Vo svätej rodine sa teda v správnej miere miešala sloboda s poslušnosťou.** No on neprišiel. Bol teda Ježiš neposlušným dieťaťom, keď sa nám v tomto momente zdá, že neposlúchal svojich pozemských rodičov a vyrobil im tento problém?

Pre Máriu a Jozefa začali dni plné úzkosti a starostí. Evanjelista píše, že ho našli až po troch dňoch v chráme medzi učiteľmi, ktorých počúval a kládol im otázky, a všetci žasli nad jeho múdrosťou. (porov. Lk 2, 46) Tie tri dni sa dajú vysvetliť celkom konkrétne – jeden deň putovali smerom domov, druhý deň naspäť a tretí deň ho našli. Tú bolesť zo straty a hľadania vyjadrujú Máriine slová: *Syn môj, čo si nám to urobil? Pozri, tvoj otec i ja sme ťa s bolesťou hľadali* (Lk 2,48). Mária tam určite musela zakúsiť niečo z meča bolesti, o ktorej jej hovoril Simeon. Ježišova odpoveď na Máriinu otázku je však ohromujúca: Ako to? Vy ste ma hľadali? Nevedeli ste, kde je Synovo miesto? Nevedeli ste, že musím byť v Otcovom dome, v tom, čo je Otcovo (Lk 2, 49) Ježiš akoby im hovoril: Som presne tam, kam patrim – u Otca, v jeho dome. (Je tu zaujímavý detail: Mária hovorí, že ho hľadala s otcom, samozrej-

me myslí na Jozefa – ale Ježiš povie, že on pri Otcovi bol a aj je – veľmi jasne teda poukazuje na to, že **vie, že jeho otcov nie je nikto iný ako Boh.** Tak sa nám teda ukazuje, že čo sa na začiatku javilo ako neposlušná sloboda Ježiša voči rodičom, v skutočnosti je prejavom práve jeho synovskej poslušnosti voči svojmu nebeskému Otcovi. **Ježiš nezostal v chráme, aby vyjadril rebéliu proti rodičom, ale naopak ako poslušný syn preukazuje voči svojmu Otcovi tú istú poslušnosť, ktorá ho neskôr privedie až na kríž.**

Máriinu a Jozefovu reakciu na tieto slová opisuje sv. Lukáš dvoma vetami: *Nepochopili slovo, ktoré im hovoril a Mária zachovávala všetky tieto slová vo svojom srdci.*

Ježišove slová sú na tu chvíľu pre nich príliš veľké. Veď jeho slová sú aj pre nás veľakrát väčšie ako naša schopnosť ich pochopiť. Preto je pochopiteľné, že máme pokušenie zmenšovať ich význam a prispôbovať ich našej mierke. No niekedy musíme priznať, že aj pre nás pochopenie Božieho Slova zostáva tajomstvom.

Lukáš, pri slovách *uchovávala v srdci*, akoby ukazuje na prameň, z ktorého čerpal informácie pre svoje evanjelium. Mária sa tak ukazuje aj ako obraz Cirkvi –

ktorá vo svojom srdci stráži a ďalej odovzdáva Božie slovo. Ti, ktorí by chceli zmiesť Cirkev z povrchu zemského, mali by si byť vedomí toho, že bez nej by sa naozaj asi ťažko zachoval ten poklad Božieho Slova, Eucharistie, sviatosti...

Potom sa Jozef a Mária s Ježišom vrátili do Nazaretu a Božie Slovo píše, že im bol Ježiš poslušni a vzmáhal sa v múdrosti, veku a v oblube u Boha i ľudí (porov. Lk 2, 51 – 52). Pozrime – **Boh sa podriadil človeku** (Boh poslúcha človeka). To je vzor poslušnosti. Všimnime si, že väčšina Ježišovho pozemského života – tridsať rokov – nie je vôbec opísaných v evanjeliách. Ježiš teda žil celkom jednoduchým spôsobom života, nazvali by sme to stereotypom, pracoval, plnil si povinnosti... Na prvý pohľad nič výnimočné – aj tým nám chcel ukázať vzor – jednoduchého, stereotypného, pracovitého života.

A predsa ešte jeden povzbudivý detail – pre žiakov a študentov – či sa Pán Ježiš musel učiť, keď bol Boží Syn? Počuli sme, že Ježiš rástol aj v múdrosti. Na jednej strane je zrejme z odpovedí dvanásťročného Ježiša v chráme, že bol veľmi múdry a dobre poznal Boha. Vlastne iba on ho pozná a nie vďaka svedectvu iných ľudí, ale pozná ho v sebe samom. A napriek tomu je pravda, že jeho múdrosť sa vzmáhala – rástla – teda sa učil. Ako to? No Ježiš ako človek je zakorený v konkrétnych dejinách, v čase, v obdobiach ľudského života, a v tomto kontexte sa stvárnjuje aj konkrétna podoba jeho poznania. Zreteľne sa tu ukazuje, že **Ježiš myslel a učil sa aj naším ľudským spôsobom.** Je teda naozaj zrejme, že **Ježiš je pravý človek a pravý Boh**, ako to učí Cirkev. Vzájomné prenikanie týchto dvoch skutočností však v konečnom dôsledku nemožno dokonale zadefinovať a pochopiť. Zostáva to tajomstvom.

Martin Majda, kaplán

(Upravené podľa katechézy v utorkovej svätej omši)

MÁ PÁPEŽ FRANTIŠEK INÝ NÁZOR?

Drahé sestry, píšem týchto niekoľko riadkov každej z vás, ktoré ste v štyroch kláštoroch v Buenos Aires. Argentínsky ľud bude musieť v nasledujúcich týždňoch čeliť výzve, ktorá môže vážnym spôsobom ohroziť rodinu.

Ide o návrh zákona, ktorý má umožniť manželstvo osôb toho istého pohlavia. V hre je identita a prežitie rodiny: otcovia, matky a deti. V hre je život mnohých detí, ktoré budú dopredu diskriminované o obranu o možnosť ľudského dozrievania, ktoré sa podľa Božej vôle má uskuťovať s jedným otcom a s jednou matkou. V hre je úplné odmietnutie Božieho zákona vpísaného do našich sŕdc.

Spomínam si na vetu svätej Terezy Ježiškovej, ktorú povedala v rozprávaní o svojej detskej chorobe. Hovorí, že diabla závisť sa chcela pomstiť jej rodine za to, že jej staršia sestra vstúpila do Karmelu. Aj tu je závisť diabla, prostredníctvom ktorej do sveta vstupuje dedičný hriech: závisť, snažiaci sa ľstivo

zničiť Boží obraz, teda muža a ženu, ktorí dostali príkaz rásť, množiť sa a podmaniť si zem.

Nebuďme naivní: toto nie je len politický boj, ale aj pokus zničiť Boží plán. Nie je to len návrh zákona (to je len prostriedok), ale je to „popud“ otca ľži, ktorý sa snaží zmiast a oklamať Božích synov. A Ježiš hovorí, že na ochranu pred týmto klamárskeym žalobcom nám pošle Ducha Pravdy.

Naša vlasť dnes, v tejto situácii, potrebuje zvláštnu pomoc Ducha Svätého, aby vniesol svetlo pravdy do temnoty omylu. Potrebuje tohto Zástancu, aby nás ochránil pred zvodmi mnohých sofistov, ktorými sa za každú cenu snažia zdôvodniť tento návrh zákona, a ktoré matú a klamú ešte aj ľudí dobrej vôle.

Preto sa obraciam na vás a prosím vás o modlitbu a obeť – dve neporaziteľné zbrane svätej Terezy. Proste Pána, aby zoslal svojho Ducha na senátorov, ktorí budú hlasovať. Aby nehlasovali motivo-

vaní omylom alebo momentálnou situáciou, ale podľa toho, čo im hovorí prirodzený a Boží zákon. Modlite sa za nich a za ich rodiny, aby ich Pán navštívil, posilnil a potešil. Modlite sa za to, aby senátori vykonali pre vlasť veľké dobro. O návrhu zákona sa bude v Senáte diskutovať 13. júla.

Pohliadnime na svätého Jozefa, Máriu a na Dieťa Ježiša, a poprosme ich vrúcne, aby ochránili argentínsku rodinu v tomto konkrétnom okamihu. Pamätajme na to, čo sám Boh povedal svojmu ľudu v čase veľkého súženia: „Toto nie je váš boj, ale Boží“. Nech nám pomôžu, nech nás chránia a nech nás sprevádzajú v tomto Božom boji. Vďaka vám za všetko, čo urobíte v tomto boji za vlasť. A prosím vás, modlite sa aj za mňa. Nech vás Ježiš požehná a svätá Panna ochraňuje.

S láskou

Jorge Mario Bergoglio, S.J.
arcibiskup Buenos Aires, 22. jún 2010

Tento list napísal terajší pápež František štyrom karmelitánskym kláštorm v Buenos Aires pred hlasovaním senátu Argentínskej republiky o manželstve homosexuálnych osôb (zdroj: TK KBS).

NEHAŇTE BISKUPOV MOJICH!

V nedeľu som si v Kostole svätého Štefan Uhorského v Bratislave, ľudovo u Kapucínov, vypočul pastiersky list mojich biskupov. Úmyselne píšem mojich, pretože vierovyznaním som katolík. Pokrstený som bol v dospelom veku ako 27-ročný.

Kviere v Boha, k Cirkvi ako aj k cirkevnej hierarchii som si roky hľadal vzťah. Musel som sa vyrovnávať okrem iného s tým, že aj kňazi, biskupi a kardináli sú iba hriešni ľudia. Tak ako ja. Niektorí sme nehodní, niektorí hriešni a veľmi málo z nás svätí. A preto mám ako katolík právo v mnohých otázkach netýkajúcich sa dogiem viery s mojimi biskupmi súhlasiť alebo nesúhlasiť. Ale túto nedeľu som sa po prečítaní pastierskeho listu našich biskupov ako nad prvým zamyslel nad tým, či som mal už niekedy pocit, že mi naši biskupi hovoria z duše.

V posledných rokoch mi často zostáva rozum stáť nad mnohými informáciami, ktoré k nám prichádzajú zo spriateleneho západu. Napríklad nad tým, že si britskí rodičia už nemôžu do dokladov svojho dieťaťa napísať „otec“ a „matka“. Že podobne ako vo Francúzsku môžu uvádzať iba „rodič 1“ a „rodič 2“. Zopakujem to ešte raz: Vo Veľkej Británii a vo Francúzsku (najnovšie už aj v Benátkach – pozn. red.) bolo ľuďom zakázané oficiálne sa pomenovať ako otec a matka. Boli zbavení prirodzeného práva na rodovú identitu vo vzťahu k svojim deťom s odôvodnením, že ich identita údajne diskriminuje malú menšinu ľudí, ktorí tejto identity vo vzťahu k deťom nie sú schopní – sú totiž rovnakého pohlavia. Väčšina ľudí vo Francúzsku a Veľkej Británii nijako nemôže zato, že pomenovanie otec a otec alebo mama a mama je pre dieťa vychovávané homose-

xuálnym párom matúce. „Nová morálka“ sa presadzuje tak rýchlo, že jej slová nestihajú.

V niektorých krajinách sa teda väčšina spoločnosti v otázke toho, čo považuje za morálne alebo nemorálne musí prispôbovať predstave agresívnej menšiny aktivistov LGBTI. Štátni úradníci odmietajú sobášit homosexuálne páry sú pracovnoprávne postihovaní. Rodičia, ktorí si chcú osvojiť dieťa a odmietnu potvrdiť, že ho budú vychovávať v súlade s gender ideológiou, sú z možnosti osvojiť si dieťa vyradení. Ak som aj použil nešikovný príklad, nič to nemení na fakte, že nie väčšinoví zástancovia tradičnej rodiny nútia menšinu ľudí prispôbovať sa im. Podľa mňa je to opačne.

V histórii ľudstva sme doteraz nemali potrebu hľadať pre rodičov iné pomenovanie ako otec a matka. Tak prečo si tí, ktorých sa to týka, nenájdu nejaké slová, ktoré im vyhovujú? Prečo nás nútia vzdať sa našej identity otcov a matiek iba preto, lebo oni jej pri výchove detí nie sú schopní? Povedzme to na rovinu: Nie naši biskupi sú v otázke rodiny agresormi. **Naši biskupi sa iba snažia brániť to, čo je prirodzené, čo tu bolo odjakživa, čo sa osvedčilo, čo je v súlade so zdravým rozumom. A to je skutočnosť, že pre výchovu detí je najlepšie, ak vyrastajú v rodine, ktorú tvorí otec, matka a deti.**

Zobuďte sa. Zakričte konečne z plných pľúc: Cisár je nahý! Prečo by sme mali poprieť vlastnú identitu, skúsenosti na-

ších otcov a starých otcov, vieru našich predkov iba preto, že malá, hlučná a agresívna skupina ľudí nás verejne uráža a pošliapava naše prirodzené právo na výchovu detí v rodine s otcom a matkou? Bráňme to, čo považujeme za sväté. My predsa nikoho nenútíme, aby vstúpil do manželstva, ak si to neželá. My nikoho nenútíme, aby sa stal otcom alebo matkou v úplnej rodine. My sa ani nepovyšujeme nad ľudí, ktorí z rôznych dôvodov nemôžu alebo nemohli v takejto rodine vyrastať. Alebo z rôznych dôvodov nemôžu v takejto rodine vychovávať svoje deti. Sú to naši bratia a sestry a patrí im naša láska a pomoc, ak budú o ňu stáť. **Ale nikto nemá právo uprieť nám náš ideál rodiny ako otca, matky a detí.** Nikto nemá právo nútiť nás vzdať sa našej identity otcov a matiek. A nikto nemá právo bez nášho súhlasu vlikať do hláv našich detí morálku, s ktorou nesúhlasíme.

Ak sa neozveme teraz, prikrčíme sa a budeme sa hanbiť za to, čomu veríme, čoskoro nám vezmú aj Vianoce. Tak ako v mnohých krajinách spriateleneho západu. Ak sa neozveme teraz, čoskoro sa už nebudeme so svojimi deťmi tešiť na najkrajší deň roka, kedy Ježiško nosí pod stromček darčeky ako pripomienku na to, že jeho príchod na svet bol najväčším darom v dejinách ľudstva. Nebudeme sa tešiť na „Polnočnú“. Budeme sa iba pachtiť v hypermarketoch a dúfať, že „Zimné sviatky“ budú čím skôr za nami.

Nehaňte biskupov mojich! Oni iba nahlas hovoria to, čo sa už mnohí katolíci boja povedať verejne, aby neboli urážaní a zosmiešňovaní. **Milan Krajniak**

1150. VÝROČIE PRÍCHODU
SVÄTÝCH CYRILA A METODA

Svätí Cyril a Metod – aktuálnosť ich odkazu dnes

Pokračovanie z predchádzajúceho čísla

Veľmi zaujímavá situácia vznikla pri príchode solúnskych svätých bratov do Ríma. Ich misia, ako sme na to poukázali v prvej časti tohto príspevku v minulom čísle Blumentálu, bola v boji medzi sférami vplyvu Ríma a Konštantinopolu (Carihradu), medzi sférou vplyvu bavorských biskupov a v neposlednom rade medzi silnou Franskou ríšou a Veľkomoravskou ríšou.

Napriek tomu títo dvaja rozhladení muži – Metod, vynikajúci právnik a Konštantín, filozof a teológ – cítia, že nechať prosbu Rastislava bez odpovede by bolo nešťastím a tragédiou pre ľud krajiny, ktorá potrebuje vyznávať vieru v Boha, žiť podľa Božieho slova, ktorému rozumujú, a uskutočňovať ju v praktickom živote, a preto idú.

Ich misia nebola prijatá jednoznačne. To, čo si uvedomovali, stalo sa skutočnosťou. Do cesty sa im postavila ľudská zloba, zášť a intrigy, nepochopenie tak zo strany Cirkvi, ako aj mocných tohto sveta. Preto boli vystavení mnohým výzvam. Možno práve teraz, v čase, keď sa vyostruje boj proti Cirkvi (napríklad otázka pastierskeho listu biskupov Slovenska na prvú adventnú nedeľu, keď mnohí „veriaci“ majú s ním problémy, alebo vzťah k biskupom v súvislosti s kauzou odvolaného trnavského arcibiskupa, a vôbec vzťah k pápežovi a Cirkvi) potrebujeme citlivo vnímať vzťah pápežov k misii svätých bratov a opačne. Oni vlastne akoby preklenuli tieto rozdiely a pápež Hadrián II., nástupca Mikuláša I., ich prijal so všetkými poctami. Dalo by sa povedať, že aj toto otvorilo dvere schváleniu staroslovanskej liturgie a liturgických kníh.¹

„V r. 868 – 869 adresuje Pápež Hadrián II. list *Gloria in excelsis Deo – Sláva Bohu na výsostiach* kniežatám Rastislavovi, Svätoplukovi a Kocelovi. Metoda poslať k slovanským kniežatám ako panónsko-moravského arcibiskupa. Obnovuje starobylé biskupstvo sv. Andronika v Sirmiu (Sriemskej Mitrovici), povoľuje pri bohoslužbách používať starosloviansky jazyk a hrozí exkomunikáciou tým, ktorí by spochybňovali toto jeho rozhodnutie.“² Výslovne píše: *...my, trojnásobnou radosťou naplnení, rozhodli sme sa po preskúmaní poslať do vašich krajín Metoda, nášho syna, vysvätiac ho s učeníkmi, muža dokonalého umom, pravoverného, aby vás učil, ako ste prosili, a prekladal knihy do vášho jazyka, úplne podľa celého cirkevného poriadku i so svätou omšou, to jest službou, i s krstom, ako to začal s Božou milosťou a na orodovanie svätého Klimenta už Filozof Konštantín.*³ Takýto dokument pobúrili bavorských biskupov, ktorí neustále brojili proti tejto misii podporovaní mocenskými záujmami Franskej ríše. Ale platí to aj obrátene – franski panovníci v snahe podmaniť si a udržať územia a náro-

dy na území Veľkej Moravy podporovali bavorských biskupov v ich nárokoch. Do ich politických snáh sa hodili aj problémy cirkevnej jurisdikcie. **Metoda, vracajúceho sa z Ríma, zajali vojenské družiny franského kléru. V Regensburgu ho súdili za porušovanie ich jurisdikcie a v Švábsku ich uvrhli do väzenia v klástore v Ellwangene alebo v Reichenau.** Až v roku 873 na príkaz pápeža Jána VIII. arcibiskupa Metoda z väzenia prepustili a v sprievode biskupa z Ancony prišiel na Moravu.

Je viac ako isté, že bavorská cirkevná hierarchia mala v Ríme väčší vplyv ako solúnski misionári, a neustále obnovovala útoky proti Metodovi a jeho misii. Svedčí o tom dokument Jána VIII. zo 14. júna 879 – list pápeža *Scire vos volumus – Chceme, aby ste vedeli.* Pápež Ján VIII. povzbudzuje Svätopluka, aby vytrval v pravej viere a súčasne mu oznamuje, že vyzýva arcibiskupa Metoda, aby sa dostavil do Ríma a vysvetlil obvinenia. Súčasne s týmto listom poslať pápež Ján VIII. list aj panónskemu arcibiskupovi Metodovi, v ktorom ho vyzýva, aby prišiel do Ríma a vysvetlil obvinenia, ktoré boli poslané do Ríma. List je datovaný 14. júna 879 a súvisí s listom adresovaným Svätoplukovi.⁴ Je to list, ktorý je veľmi tvrdý... „Počúvame, že aj omše spieva v barbarskom, to je slovenskom jazyku; a preto sme už našim listom poslanom Ti prostredníctvom Pavla, biskupa Ankony, zakázali, aby si nie v tejto reči celebraval posvätné omšové obrady, ale alebo v latinskom, alebo gréckom jazyku, ako spieva Božia Cirkev rozliata po celom svete a rozšírená medzi všetkými národmi.“

Napriek všetkému však vidíme z listu aj prezieravosť Jána VIII., ktorý si uvedomuje dôležitosť ohlasovania evanjelia v reči zrozumiteľnej, a preto zmierňuje nasledujúcim tvrdý tón listu: „Avšak kázať a mať príhovory pre ľud, je Ti dovolené, lebo žalmista nabáda všetky národy chváliť Pána (Ž CXVI) a Apoštol hovorí: *Nech každý jazyk vyznáva, že Ježiš je Pán, na slávu Boha Otca* (Flp II).“⁵ Nakoniec Metod z tohto súboja medzi ním a bavorským biskupmi vychádza ako víťaz. Vychádza očistený a Ján VIII. adresuje Svätoplukovi azda najznámejší dokument *Industriae tuae – Tvojej usilovnosti.* Pápež potvrdil Metoda v hodnosti moravského arcibiskupa a potvrdzuje jeho pravovernosť; Dokument je pozoru-

hodný tým, že prvýkrát sa tu spomína Nitrianske biskupstvo.

Za jeho biskupa menuje benediktínskeho mnícha Vichinga; potvrdzuje starosloviansky bohoslužobný jazyk. V liste Svätoplukovi pápež píše: „Vypočuli sme teda tohto Metoda, Vášho ctihodného arcibiskupa. My však po zistení, že je vo všetkých cirkevných náukách pravoverný a v službách (cirkvi) prospešný, poslali sme vám ho naspäť, aby znova spravoval zverenú mu Božiu cirkev. Dávame vám príkaz, aby ste ho prijali ako vlastného pastiera s dôstojnou poctou i úctou a radostnou myslou, pretože podľa rozhodnutia našej apoštolskej autority sme mu privilegium jeho arcibiskupstva potvrdili a stanovili, že s Božou pomocou zostane naveky platný tak, ako sú z moci našich predchodcov ustanovené a potvrdené práva i výsady všetkých Božích cirkví.“⁶

Žiaľ, dejiny nie sú nikdy jednoznačné, a tak voľba Svätopluka alebo jeho žiadost, ktorú pápež Ján VIII. splnil a vysvätil Vichinga za nitrianskeho biskupa, ktorý však mal byť vo všetkom podriadený arcibiskupovi Metodovi – sa kruto vypomstila. Viching nerespektoval Metodovu nadriadenosť a robil intrigy proti nemu a nakoniec aj proti samému Svätoplukovi. Preto Ján VIII. ešte raz zasiahol do života Veľkomoravskej ríše, konkrétne tým, že poslal list moravskému metropolitovi Metodovi *Pastoralis sollicitudinis tuae – Tvojej pastierskej starostlivosti.* Pápež Ján VIII. vyslovuje pochvalu arcibiskupovi Metodovi za úspechy v šírení pravého kresťanstva; utešuje ho vzhľadom na ohováranie zo strany franského kléru v službe kniežata Svätopluka I. a informuje ho, že okrem listu adresovaného Svätoplukovi, nikomu nedal nijaké úpravy. List je datovaný 23. marca 881. Zrejme ide o odpoveď na list, ktorý Metod písal pápežovi.

„Ako veľmi súcitíme s tebou, keď sme sa z tvojho listu dozvedeli o rôznych príhodách a udalostiach... môžeš spoznať z toho, že keď si bol u Nás, napomenuli sme ťa, že musíš nasledovať učenie svätej Rímskej cirkvi podľa vierohodnej tradície svätých Otcov, pridali sme, že máš učiť a hlásať ako vyznanie viery, tak aj pravú vieru, to isté sme uviedli slávnemu kniežatu Svätoplukovi v Našom apoštolskom liste, o ktorom uisťujeme, že mu bol doručený, a žiadny iný list sme neposlali ani jemu, ani sme, zjavne či skryto, nič iné neprikázali vykonať inému biskupovi

(= Vichingovi) než to, čo sme prikázali robiť tebe. O to viac **netreba veriť tomu, že sme od tohto biskupa vyžadovali prísahu, pretože sme s ním o tejto záležitosti ani v náznu nehovorili. Nech teda ustúpi oná pochybnosť, a ty potom s Božou pomocou v súlade s evanjeliovým a apoštolským učením vstúpaj všetkým veriacim pestovanie pravej viery, aby si z námahy svojho zápasu priniesol hojné plody Pánu Ježišovi Kristovi, a aby si, obdarovaný jeho milosťou, získal náležitú odmenu. Ne-prepadaj takisto smútku kvôli ešte ďalším skúškam, ktoré si rôznym spôsobom pretrpel, radšej to všetko, podľa príkladu apoštola (Jak 1, 2) považuj za radosť, lebo keď je Boh za teba, nikto nezmôže nič proti tebe. Keď sa Božím vedením vrátiš, čokoľvek bolo zločinne proti tebe vykonané a čímkoľvek ťa spomínaný biskup, proti svojej službe sužoval, vypočutím oboch pred Nami, s Božou pomocou privedieme k legitímnemu ukončeniu a nezabudneme našim rozsudkom potrestať jeho svojhlavosť.**⁷

Niet azda jasnejšej reči, než je táto, že Metod bol vždy napriek protivenstvám a skúškam v jednote s rímskym biskupom – pápežom. A to je možno veľmi silný odkaz – dedičstvo otcov aj nám dnes. Budovanie jednoty, vytváranie jednoty vzťahu k pápežovi bez ohľadu na činy a slová „veriacich“ alebo neveriacich. Nerozbiť jednotu Cirkvi je, najdôležitejšia úloha dneška! Inak v tomto mesiaci vzniká falošne akákoľvek prosba v rámci ekumenických stretnutí v oktáve modlitieb za jednotu Cirkvi od 18. do 25. januára, ak sa akýmkoľvek spôsobom podieľame na rozbíjaní jednoty s Rímom.

Daniel Dian

¹ Porov. JUDÁK, V.: *Cyriľo-metodská tradícia na Slovensku*. In: *Cesty*. Relácia Slovenského rozhlasu v Bratislave 10. 7. 2000; ^{2, 4, 5, 7} Pozri: JUDÁK, V., LIBA, P.: *Od Petrovho stolca k Veľkej Morave. Pápežské dokumenty o sv. Cyrilovi a Metodovi od r. 868 - 2012*. Trnava SSV 2012; ³ HADRIÁN II.: *Gloria in excelsis Deo - Sláva Bohu na výsostiach*. In: JUDÁK, V., LIBA, P.: *Od Petrovho stolca k Veľkej Morave. Pápežské dokumenty o sv. Cyrilovi a Metodovi od r. 868 - 2012*. Trnava SSV 2012; ⁶ JÁN VIII.: *Industriae tuae - Tvojej úsilivosti*. In: JUDÁK, V., LIBA, P.: *Od Petrovho stolca k Veľkej Morave. Pápežské dokumenty o sv. Cyrilovi a Metodovi od r. 868 - 2012*. Trnava SSV 2012.

Kvíz z náboženstva

Kvíz z náboženstva

Koniec novembra pravidelne naša farnosť organizuje súťaž z náboženskej výchovy a karneval pre deti. Tento rok sme oslovili pätnásť farností. Do súťaže sa nakoniec zapojilo päť z nich – Farnosť Kráľovnej rodiny Teplická, Dóm sv. Martina, Farnosť Najsvätejšej Trojice, Farnosť Kalvária a naša Farnosť Nanebovzatia Panny Márie Blumentál.

Súťažné úlohy pripravil náš pán kaplán J. Sitár. Ako obvykle súťažili dve ve-

kové kategórie detí – 1. a 2. stupeň základných škôl. Naše blumentálske deti sa hrdinsky držali v silnej konkurencii cirkevnej školy. Aj keď výkony jednotlivých družstiev boli spočiatku takmer vyrovnané, pribúdajúcimi otázkami sa vyčlenili tí najšikovnejší. **Naše blumentálske deti obsadili 1. miesto v kategórii mladších a 3. miesto v kategórii starších žiakov.** Naozaj si zasluhujú pochvalu.

Po skončení súťaže sa deti s nadšením zapojili do rôznych zábavných hier v rámci karnevalu. Každé z nich odchádzalo s darčekom a radostným úsmevom na tvári.

Touto cestou by som rada poďakovala nášmu pánu farárovi za všestrannú pomoc a podporu. Ďakujem pánu kaplánovi Sitárovi, pracovníkom Charity Blumentál, sponzorom a všetkým, čo nám pomohli, aby sa toto podujatie vydarilo. Najväčšia vďaka však patrí nášmu Pánovi.

Eva Korínková, katechéta

Takto si spomínajú deti

Lucka Magdolenová: Kvíz sa konal 23. novembra. Súťažili v ňom deti z viacerých farností. Boli sme rozdelení na družstvá mladších a starších. Odpovedali sme na dvadsať otázok a museli sme zahrať jednu scénu. Každé súťažiacie družstvo dostalo odmenu a diplom.

Po skončení kvízu prišiel na rad karneval. Na karnevale boli deti v rôznych maskách, napríklad mačka, čierna a biela pani, víla, Rapunzel, šialený doktor a šialený pacient s jeho peskefku... Porota masky ohodnotila, každá dostala pekný darček a potom nasledovali súťaže. Napríklad stoličky, ukáž a uhádni. Po skončení karnevalu každý odchádzal s plnou náručou pekných darčiek. Všetci sa už tešíme na budúci rok a na ďalšiu súťaž a ďalší karneval!

Lenka Bobeková: Dňa 23. 11. 2013 som sa zúčastnila súťaže z náboženskej výchovy, ktorá sa tento rok konala v priestoroch Domu Quo Vadis. Otázky do súťaže pripravil náš pán kaplán Janko Sitár. V obidvoch skupinách súťažili štyri družstvá z rôznych farností. Súťaž mala tri časti: Prvá a tretia časť bol kvíz, v ktorom sme mali odpovedať na otázky. V druhej časti mala každá skupina navštíviť a zahrať evanjeliové podobenstvo, ktoré si vylosovala, a povedať k nemu poučenie, ktoré z neho vyplýva. Odmenou za dosiahnuté výsledky nám bol diplom a pekné vecné ceny, z ktorých sme mali radosť.

Po skončení súťaže sa konal karneval, ktorého sa zúčastnili aj menšie deti. Počas karnevalu sme hrali rôzne hry, za ktoré sa dali taktiež vyhrať pekné ceny. Keď sme sa dobre vyšantili, s chuťou sme sa pustili do pripraveného občerstvenia. Strávili sme spoločne príjemný deň plný zábavy, na ktorý budeme ešte dlho spomínať.

(Dokončenie zo s. 1)

až po čase uvedomí, prečo je prvá kapitola Jánovho evanjelia taký vznešený text súci pre vianočnú liturgiu. Ďalším porovnaním je Prolog a Proglas. Svätý Ján svojím Prologom implicitne uviedol osobitosť svojho evanjelia v porovnaní s inými, sv. Cyril svojim Proglasom poukázal nielen na dôvody svojho rozhodnutia prekladať do staroslovenčiny približiť Sväté písmo, a zvlášť evanjelium našim predkom. Vidíme tam však zaujímavú sémantiku, ako sa u neho prepájajú a spájajú Písmo a písmená, Slovo, slová a reč. **Proglas sa tak stáva nie propagáciou prekladu Biblie, ale oslavou Boha, Večného Slova a večnej Múdrosti a vďakavdaním za Sväté písmo, ktoré nás učí túto Múdrost náležite si osvojiť, vo vlastnej reči ju pochopiť a vlastným písmom ju aj vyjadriť.**

Priznám sa Vám, že pôvodne som chcel inak koncipovať svoj vianočný a novoročný úvodník. V súvislosti s Vianocami, s Prologom a najmä Proglasom v rámci série článkov od novembra 2013 do júna 2014, v ktorých poukazujem na veľkánov slova v našej duchovnej histórii, chcel som v tomto čísle vyzdvihnúť postavu nášho farníka a zároveň básnika, prekladateľa a literárneho vedca Viliama Turčányho. Môj zámer bol o to „drzejší“, že som sa ho ani neopýtal, či s tým súhlasí (©). Pretože však poznám jeho skromnosť, ani by s tým nesúhlasil, ale aj tak sa svojho pôvodného úmyslu nevzdávam. Chcel som totiž v širšom zábere poukázať na jeho tvorbu, ale napokon som „uviazol“ v jeho preklade *Proglasu* do súčasnej slovenčiny. Dôvodom je vo mne stále silne rezonujúca prednáška a beseda s ním v našom farskom klube 17. marca t. r. práve na tému Konštantínovho Proglasu, umocnená nedávnou prednáškou prof. Jána Doruľu, pri ktorej obaja znalci nášho jazyka a slova v následnej diskusii skvele na seba nadväzovali, a v oboch prípadoch musím vyzdvihnúť publikum – teda vás, mojich farníkov, kde som si veľmi vážil vašu úžasnú motivovanosť a často aj veľkú erudíciu v tejto téme. Rád by som tu naznačil zaujímavú, a možno pre niekoho až smelú líniu: **Kristovo Slovo - Jánovo Evanjelium (Prolog) - Konštantínov Proglas - Turčányho preklad.** Aj cez slovo básnika a prekladateľa sa môžeme dostať postupne a ešte hlbšie ku Kristovmu posolstvu, a naopak, vďaka Kristovmu Slovu aj naše ľudské slovo, zvlášť slovo poeta, nadobúda svoju silu a veľkosť. V tejto súvislosti (Čo Vám, milí Blumentálci a čitateľa Blumentálu môžem a chcem zaželať k nastávajúcím vianočným a novoročným sviatkom? Pod dojmom sily slova a Slova (Logos) Vám (aj sebe) prajem, aby tak, ako „na začiatku bolo Slovo“, aj naše slová, zmýšľanie a konanie, boli inšpirované božským Logos a jeho Slovom (Písmom) a zároveň, aby to, čo vyjadrujeme ľudskou rečou a slovom (či profesionálne, alebo len amatérsky, ale autenticky a úprimne), nás samých, a prostredníctvom nás aj iných, privádzalo k večnej Božej Múdrosti, ktorá prišla medzi nás ľudí a pozýva nás k sebe.

Radostné Vianoce a požehnaný nielen Nový rok, ale celý nový rok!

Branislav Čaniga, Váš blumentálsky farár

ÚRADNÉ HODINY NA FARSKOM ÚRADE

doobeda Po – Pi: 9,00 – 11,00 h; poobede Po – Št: 14,30 – 16,30 h; telefón (kancelária): 55 56 23 19, 0904 555 566; zaopatrovací mobil: 0948 313 363 (služi výlučne na zaopatrovanie chorých).

SVÄTÉ OMŠE

- **neďela a sviatky:** 6,00; 7,30; 9,00; 10,30; 12,00 (ak sviatok pripadá na sobotu, sv. omša o 12,00 h nie je); 16,30; 18,00 (maď.); 19,00 h; • **pracovný deň:** 5,45; 6,30; 16,30; 18,00 h, v sobotu popoludní len o 18,00 h; vo štvrtok o 18,00 h sv. omša v latinskom jazyku;
- **sviatok v pracovný deň:** 5,45; 6,30; 10,30; 16,30; 18,00; 19,00 h alebo podľa oznamov; • **deň pracovného pokoja, ktorý nie je cirkevne prikázaný sviatok:** ako v neďelu; sv. omša o 18,00 h nie je.

Počas školského roka:

sv. omša pre mládež . . . . . utorok – 18,00 (spieva zbor Běčkari)
sv. omša pre birmovancov piatok – 18,00 (spieva mládežnícky zbor)
sv. omša pre deti . . . . . neďela – 10,30 (spieva mládežnícky zbor)

VYSLUHOVANIE SVIATOSTI ZMIERENIA

- vo **všedné dni** ráno pri sv. omši o 6,30 h, večer pri sv. omši o 16,30 h a pri sv. omši o 18,00 h • v **prvopiatočnom týždni** aj pri rannej sv. omši o 5,45 h (pondelok až piatok); vo štvrtok a piatok od 15,00 h • v **neďelu dopoludnia** medzi sv. omšami (v prípade potreby aj počas sv. omše).

FATIMSKÁ SOBOTA

4. 1. po sv. omši, ktorá sa začína o 6,30 h, teda asi o 7,15 h, kedy sa chceme stretnúť pri modlitbe posvätného ruženca.

VEČERADLO S PANNOU MÁRIOU

v sobotu 18. 1. ráno po sv. omši, ktorá sa začína o 6,30 h.

ADORÁCIA

- v **stredú** po skončení sv. omše, ktorá začína o 6,30 h, s modlitbou sv. ruženca • vo **štvrtok** po skončení sv. omše, ktorá začína o 16,30 h; do 17,55 h.

KATECHÉZA

- **rodičov, ktorí žiadajú krst svojho dieťaťa**, každú stredu o 18,00 h. Účasť obidvoch rodičov je potrebná. Očakávame aj krstných rodičov. Nahlásiť krst dieťaťa a vyplniť krstný listok možno v ktorýkoľvek deň v úradných hodinách v kancelárii farského úradu. Potrebným dokladom je rodný list dieťaťa.

- **pred prijatím sviatosti manželstva** sa snúbenci stretnú dvakrát s kňazom, raz s psychológom a raz s lektormi prirodzeného plánovania rodičovstva. Stretnutia snúbencov sú v pondelky o 18,00 h – jednotlivé dátky nájdete na farskej webovej stránke. Je vhodné zachovať poradie stretnutí. Treba sa hlásiť aspoň tri mesiace pred plánovaným termínom sobáša.

- **príprava birmovancov** prebieha v skupinových stretnutiach vo všedné dni na fare. V pondelky, utorok a stredy o 18,00 h a v štvrtky a piatky o 17,00 h na fare. Zvlášť pre birmovancov je sv. omša v každý piatok o 18,00 h.

KNIŽNICA SVÄTEJ KATARÍNY - BLUMENTÁL

v utorok od 15,30 do 17,00 h, v stredú od 9,00 do 11,00 h a vo štvrtok od 16,00 do 18,00 h.

PORADŇA

- **pre prirodzené plánovanie rodičovstva** (Billingsova):
Št 17,00 – 19,00 h; potrebné je objednať sa na tel. č. 02/45 94 39 30;
- **sociálna:** Po 9,00 – 11,00 h;
- **právna:** v stredú 15,30 – 17,30 h, 1. a 3. štvrtok 9,00 – 11,00 h.

ŽENY ŽENÁM

sa stretá v prvý štvrtok od 14,00 do 16,00 h v miestnosti pre návštevníkov a katechézu.

ÚMYSEL APOŠTOLÁTU MODLITBY NA JANUÁR

Všeobecný úmysel požehnaný Svätým Otcom:

Aby všetci podporovali pravý hospodársky rozvoj, ktorý rešpektuje dôstojnosť všetkých národov.

Misijný úmysel požehnaný Svätým Otcom:

Aby kresťania rôznych vierovyznaní napredovali k jednote, ktorú žiada Kristus.

Úmysel Konferencie biskupov Slovenska:

Aby nový rok, ktorý začíname, bol poznačený neustálou Božou prítomnosťou v našich rodinách a farských spoločenstvách.

VÝZNAMNÉ LITURGICKÉ DNI

24. 12. Večer – vigília Narodenia Pána

25. 12. Narodenie Pána

27. 12. Sv. Jána, apoštola a evanjelistu

28. 12. Svätých neviniatok

29. 12. Svätej rodiny

1. 12. Slávnosť Panny Márie Bohorodičky

3. 1. Najsvätejšieho mena Ježiš – ľubovlná spomienka

6. 1. Zjavenie Pána

13. 1. Krst Krista Pána

25. 1. Obrátenie sv. Pavla, apoštola

31. 1. Sv. Jána Bosca, kňaza

OZNAMUJEME

- **vigília narodenia Pána** bude 24. 12. o 16,00 h;
- **polnočná svätá omša** sa ako obvykle začne presne o 24,00 h;
- sväté omše v deň slávnosti **Narodenia Pána** 25. 12. a na **sviatok sv. Štefana** 26. 12. budú ako v neďelu;
- v druhý sviatok vianočný 26. 12. sv. Štefana popoludní o 15,30 h bude **jasličková pobožnosť**;
- **obrad požehnanie rodín s obnovením sobášnych sľubov manželov** bude pri svätých omšiach na sviatok Svätej rodiny v neďelu 29. 12.;
- pobožnosť na **záver Starého roka** bude spolu s ďakovnou svätou omšou 31. 12. o 16,00 h;
- modlitbová vigília a adorácia na **prechode r. 2013 a 2014** sa začne o 23,00 h a zavŕši sa eucharistickým požehnaním a hymnom k Duchu Svätému po 24,00 h;
- na **sviatok Zjavenia Pána** budú sväté omše ako v neďelu;
- v **neďelu Krstu Pána** pri svätých omšiach bude obrad obnovenia krstných sľubov;
- **omšové úmysly** na február 2014 sa budú zapisovať v utorok 7. januára 2014 od 16,00 h v seminárnej miestnosti farského úradu na Vazovovej 8;
- **týždeň modlitieb za jednotu kresťanov** bude 18. – 25. januára pri sv. omšiach o 6,30 a 16,30 h;
- **trojkraľový koncert** v podaní Artmusicorchestra spojený s *Novoročnými zamysleniami* kňaza a publicistu **Jána Sucháňa** sa uskutoční v našom blumentálskom kostole v sobotu **4. januára 2014 o 15,00 h**. V hudobnej časti vystúpia členovia a sólistky Artmusicorchestra s hosťom **Danielom Čaplovičom**, sólistom Slovenského národného divadla. Koncert sa uskutoční pod záštitou Nadácie Emílie a Michala Kováčovcov. Lístky v cene **10 eur** si možno zakúpiť v predpredaji cez Ticketportál alebo v predsiene nášho chrámu každú neďelu o 10,00 h. Výtazok bude použitý na projekty nadácie, ako aj na obnovu interiéru nášho chrámu.

*Požehnané Vianoce a hojnosť Božích milostí
v nasledujúcom roku všetkým spolupracovníkom,
prispievateľom a čitateľom úprimne želá
redakcia*

Blumentál, vydáva Rímskokatolícka cirkev, farnosť Bratislava Blumentál, Vazovova 8. **Zodpovedný redaktor: Xénia Duchoňová. Cenzor: Branislav Čaniga. Spolupracovníci:** Ján Sitár, Martin Majda, Peter Čizmar, Daniel Dian. S povolením Arcibiskupského úradu v Trnave zo dňa 16. 12. 1997 č. 4264/97. Príspevky v rozsahu maximálne dve normostrany, návrhy a pripomienky k farskému časopisu môžete dať v zalepenej obálke do sakristie farského kostola alebo do farskej kancelárie pod zn. časopis Blumentál, resp. poslať na **mailovú adresu: blumdux@centrum.sk**. Redakcia si vyhradzuje právo úpravy príspevkov. Sadzba: Forma, s. r. o. Tlač: VEDA, Bratislava. **Internet: www.blumental.sk.**